

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Epistola VIII. Gregorii Papae IX. Ad Anglos. De negotiis terrae sanctae
promouendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

EPISTOLA VIII.
GREGORII PAPÆ IX.
AD ANGLOS.

De negotiis terræ sanctæ promouendis.

*Gregorius episcopus seruus seruorum Dei vniuersis Domini nostri
Iesu Christi fidelibus per regnum Angliæ constitutis, ad quos
literæ istæ peruenerint, salutem & apostolicam benedictionem.*

RACHEL suum videns in veræ fidei cognitione principium accrescentium in salutem, & filiorum dextræ pia mater sancta Romana ecclesia, cuius magna est quasi mare de suæ prolis internecone contritio; vocem lamentationis, fletus & luctus emisit hætenus, & emitit, quam audiri cupimus in excelsis: vt per diem & noctem fidelium oculi doloris lacrymam deducentes non taceant, & donec misereatur Dominus non quiescant. Lamentatur autem, quia domus cælestis panis, mons Sion, vnde lex exiit, ciuitas regis magni, de qua dicta & scripta multa gloriosa, terra quam Dei Filius fuso pro nobis suo sanguine consecrauit, regni robur perdidit & fortitudinem. Flet, quia quondam libera, sub impio tyrannidis iugo cogitur ancillari. Luget, quia vbi pacem multitudo cælestis militiæ cecinit, ibi pressura gentis immundissimæ scandalorum spurcitie, abominabiles similitates & schismata suscitauit; ac innouans exordia præliorum, misit ad desiderabilia manum suam, & sacrorum ordinum pias leges, & ipsius naturæ iura relegans a templo Domini, diuersis ibidem spurcitiis detestabilibus & ignominiosis vitiis introductis turpiter in suo stercore computrescit. Et ideo Ierusalem in suis derisâ sabbatis obsurduit, quasi polluta menstruis suos inter inimicos. Nam licet dudum carissimo in Christo filio nostro Fridrico Romanorum imperatori semper Augusto, Ierusalem & Sicilia regi illustri, ciuitas eadem præter templum Domini fuerit restituta, tamen quia Deus omnipotens tunc magnificentius agere cum populo suo Christiano non adiecit, imperator prædictus treugas iniit cum Soldano: quarum terminus adeo est vicinus, quod tempus me-

Qq iij

dium præparationi vix sufficere creditur, nisi ad quæque necessaria per promptitudinem, spem & feruorem fidei festinetur. Ad eius ergo succursum nullum tadeat peregrinari; & pro patria certare cum spe victoriæ; pro corona mori; pro vita, pro illo sustinere dura & tristia, qui confusione concepta, spūto conspersus, cæsus alapis, flagellis afflictus, coronatus spinis, coram Pilato fisci tamquam multorum criminum reus pertulit; crucifixus ad vltimum, & potatus felle, lancea perforatus, emittens cum clamore valido spiritum, pro conditionis humanæ viribus reparandis, cursum præsentis vitæ saturatus iniuriis consummauit. Hic est vt repetamus altius: qui de paterno folio gloriæ, cælis mirabiliter inclinatis, ad nostræ mortalitatis ima descendens, non dedignatus est Deus homo, creator fieri creatura, suscipere Dominus formam ferui: vt qui non poteramus per nostram iustitiam sperare veniam, consecuti per hæc gratiam inauditam, heredes Dei, coheredes vero Christi, diuinitatis consortium, felicitatis æternæ participium fortiremur. Et licet per gratiam adoptati quotidie causas ingratitude cumulemus, ipse tamen abundat in diuitiis bonitatis, dum propter diuersitatem voluntatum, virium facultatem delinquentibus, diuersa pro tempore satisfaciendi genera contulit, varia medendi languentibus remedia suscitauit; dum terram, in qua nasci, mori, & resurgere voluit, tamdiu ad exercitationem fidelium ab infidelibus detineri permittit; cum non sit abbreviata manus Domini, nec virtus eius in aliquo diminuta, quin eam, sicut fecit cuncta de nihilo, liberare valeat in momento. Sed illas compassionis & dilectionis gratias exquirat ab homine, quibus, ad omnis consummationis finem legisque plenitudinem ostendendam, ipse prior homini perditio & damnato voluit miseratus adesse: qui nullatenus permisisset manus impias contra pios vsque adeo roborari, nisi & suam vindicari de nostra confusione prouidisset iniuriam, & feruari nostram de sua victoria disciplinam. Sub hac occasione delicati plurimi satisfacere pro modo criminum non valentes, nec volentes, velut in profundo malorum penitus desperassent, nisi occurrisset eis hæc tabula: vt per hoc compendium suis peccatis pro Christo animabus

consummati, breuiter multorum temporum spatia compleuissent. Multi etiam inuenire locum, vbi steterunt pedes Domini, cupientes, prius ad brauium sine cursu, vel potius ad coronam sine gladio peruenerunt; illo suum remunerante militem, qui solam considerat in oblatione voluntatem. Vt autem propter præmissa fideles efficaciter & potenter excitentur; nos de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli apostolorum auctoritate confisi, ex illa quam nobis Deus, licet indignis, ligandi atque soluendi contulit potestatem, omnibus, qui laborem istum in propriis personis subierint & in expensis, plenam suorum peccaminum, de quibus veraciter fuerint corde contriti & ore confessi, veniam indulgemus, & in retributione iustorum salutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem, qui non in personis propriis illuc accesserint, sed in suis dumtaxat expensis, iuxta facultatem & quantitatem suam, viros idoneos destinauerint; & illis similiter, qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Huius quoque remissionis volumus & concedimus esse participes, iuxta quantitatem subsidii & deuotionis affectum, omnes qui ad subventionem ipsius terræ de bonis suis congrue ministrabunt. Personas quoque ipsorum & bona, ex quo Crucem susceperunt, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus: nec non & eadem sub archiepiscoporum, & omnium prælatorum ecclesiæ Dei defensione consistant. Statuentes vt, donec de ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, integra maneant, & secura consistant. Porro ecclesiarum prælati, qui in exhibenda iustitia Crucesignatis & eorum familiis negligentes extiterint, sciant se grauiter puniendos. Quod si quisquam contraire præsumpserit, per ecclesiarum prælatos, appellatione postposita, censura ecclesiastica compescatur. Si qui verò proficiscentium illuc ad præstandas vsuras iuramento tenentur astricti, creditores eorum per ecclesiarum prælatos, vt remittant eis præstitum iuramentum, & ab vsurarum exactione desistant, eadem præcipimus districtione compelli. Quod si quisquam creditorum eos ad solutionem coegerit vsurarum, eum ad

Ea que sequuntur extant supra in Concilio Lateranensi IV. paginis 111. & 110.

restitutionem earum simili cogi animaduerfione mandamus. Iudæos vero ad remittendas ipsis vsuras per sæcularem compelli præcipimus potestatem. Et donec illis remiserint, ab vniuersis Christi fidelibus, tam in mercimoniis quam in aliis, per excommunicationis sententiam eis omnino communio denegetur. His vero qui Iudæis debita soluere nequeunt in præfenti, sic principes sæculares vtili dilatione prouideant, quod post iter arreptum, vsquequo de ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, vsurarum non incurrant incommoda: compulsi Iudæis prouentus pignorum, quos interim perceperunt, in sortem, expensis necessariis deductis, computare: cum huiusmodi beneficium non multum videatur habere dispendii; quia solutionem sic prorogat, quod debitum non absorbet. Vt autem terræ sanctæ subsidium diuisum in plurimos facilius impendatur, obsecramus omnes & singulos per Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, vnum solum verum æternum Deum, postulantes vice Christi, pro Christo, ab archiepiscopis & episcopis, abbatibus & prioribus, & tam cathedralium quam aliarum conuentualium ecclesiarum capitulis, & clericis vniuersis, nec non ciuitatibus, villis & opidis, competentem numerum bellatorum cum expensis necessariis, secundum proprias facultates, in succursum terræ sanctæ alacriter destinare. Et si ad hoc vnum quodlibet non sufficiat, plura coniungantur in vnum, quia pro certo speramus quod personæ non deerunt, si expensæ non defuerint: postulantes hoc ipsum a regibus & principibus, comitibus & baronibus, aliisque magnatibus, qui forsitan per seipsos personaliter non accesserint ad obsequium Crucifixi. A ciuitatibus vero marinis nauale subsidium postulamus. Clericis vero ad hoc negotium necessariis prouidimus indulgendum; vt, omni contradictione cessante, beneficiorum suorum prouentus propter hoc valeant ad triennium pignori obligare: ita tamen quod illi, quibus committendos duxerint vel etiam obligandos, infra præscriptum tempus cum ea integritate prouentus percipiant antedictos, cum qua ipsi eos perciperent, si in ecclesiis, in quibus ipsos obtinent, personaliter residerent. Quia vero subsidium terræ sanctæ multum impediri vel retardari

con-

contingeret, si ante susceptionem Crucis quemlibet examinare oporteret, an esset idoneus & sufficiens ad huius votum personaliter prosequendū, concedimus, vt (regularibus personis exceptis) suscipiant quicumque voluerint signum Crucis. Ita quod si vrgens necessitas aut euidentis utilitas postulauerit, votum ipsum de mandato apostolico possit commutari, aut redimi, aut differri. Vniuersis autem ecclesiarum prælatis districte præcipimus, vt singuli per loca sua illos qui signum Crucis deposuerunt resumere, ac tam ipsos quam alios Crucesignatos, & quos adhuc signari contigerit, ad reddendum Domino vota sua diligenter moueant & inducant. Ceterum, quia cursarii & piratæ nimis impediunt subsidium terræ sanctæ, capiendū & spoliando transeuntes ad illam, & ab illa reuertentes, nos eos & principales adiutores & fautores excommunicationis vinculo innodamus, sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis cum eis scienter communicet in aliquo venditionis vel emptionis contractu, iniungentes rectoribus ciuitatum & locorum suorum, vt eos ab hac iniquitate reuocent & compescant. Alioquin, quia nolle perturbare peruersos nihil aliud est quam fouere, nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori definit obuiare, nos in personas & terras eorum seueritatem ecclesiasticam curauimus exercere: cum tales non minus quam Saraceni aduersentur nomini Christiano. Innouamus præterea excommunicationis sententiam, in Lateranensi Concilio promulgatam aduersus eos qui Saracenis arma, ferrum, & lignamina deferunt galearum, quique in piraticis Saracenorum nauibus curam gubernationis exercent, vel in machinis, vel quibuslibet aliis, aliquod eis impendunt consilium vel auxilium in terræ sanctæ dispendium; eosque rerum suarum priuatione multari, & captiuium seruos, si capti fuerint, fore censemus: præcipientes, vt per omnes vrbes maritimas diebus dominicis & festiuis huius sententia publice innouetur. Et talibus gremium non aperiatur ecclesiæ, nisi totum quod de commercio tam damnabili perceperint, in subsidium terræ sanctæ transmittant, vt æquo iudicio, in quo deliquerint puniantur. Quod si forte soluendo satisficientes non fuerint, sic alias reatus talium castigetur, quod in pœna ipsorum aliis interdica-

tur audacia similibus præsumendi. Quia vero ad hoc negotium exequendum est permaxime necessarium ut principes & populi Christiani adinuicem pacem obseruent, iuxta quod statutum est in Concilio generali, volumus & mandamus, ut saltem per quadriennium in toto orbe Christiano pax generaliter obseruetur: ita quod per ecclesiarum prælatos discordantes reducantur ad plenam pacem aut firmam treugam inuiolabiliter obseruandam. Et qui acquiescere forte contempserint, per excommunicationem in personas, & interdictum in terras arctissime compellantur: nisi tanta fuerit iniuriarum malitia, quod ipsi tali non debeant pace gaudere. Quod si forte censuram ecclesiasticam vilipenderit, poterunt non immerito formidare, ne per auctoritatem ecclesiæ contra eos tamquam perturbatores negotii Crucifixi sæcularis potentia inducatur. Accingantur igitur omnes filii adoptionis diuinæ ad obsequium Iesu Christi, dissensiones & lites in pacis & dilectionis fœdera commutantes: credendo firmiter, quod si vere confessi fuerint & compuncti, felici commercio laboribus suis, qui cito transeunt, æternam requiem mercabuntur. Datum Spoleti II. Nonas Septembris, pontificatus nostri anno octauo.

Capitula a Gregorio papa IX. contra Patarenos edita.

EXCOMMUNICAMVS & anathematizamus vniuersos hæreticos, Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Iosepinos, Arnaldistas, Speronistas, & alios quibuscumque nominibus censeantur; facies quidem habentes diuersas, sed caudas adinuicem colligatas, quia de vanitate conueniunt in idipsum. Damnati vero per ecclesiam sæculari iudicio relinquuntur animaduersione debita puniendi; clericis prius a suis ordinibus degradatis. Si qui autem de prædictis, postquam fuerint deprehensi, redire voluerint, ad agendam condignam pœnitentiam in perpetuo carcere detrudantur. Credentes autem eorum erroribus hæreticos similiter iudicamus. Item receptatores, defensores & fautores hæreticorum excommunicationis sententiæ decernimus subiacere: firmiter statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, a sua super hoc non curauerit præsumptione ces-

fare, ipso iure sit factus infamis; nec ad publica officia seu consilia, nec ad eligendos aliquos ad huiusmodi, nec ad testimonium admittatur. Sit etiam intestabilis, vt nec testamenti habeat factionem, nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus præterea ipsi super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Qui si forte iudex extiterit, eius sententia nullam obtineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitus sint momenti: & in similibus idem præcipimus obseruari. Si vero clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur. Si qui autem tales, postquam ab ecclesia fuerint denotati, euitare contempserint, excommunicationis sententia percellantur; alias animaduersione debita puniendi. Qui autem inuenti fuerint sola suspitione notabiles, nisi iuxta considerationem suspitionis qualitatemque personæ propriam innocentiam congrua purgatione monstrauerint, anathematis gladio feriantur, & vsque ad satisfactionem condignam ab omnibus euitentur: ita quod si per annum in excommunicatione persistierint, extunc velut hæretici condemnentur. Item proclamationes & appellationes huiusmodi personarum minime audiantur. Item iudices, aduocati & notarii nulli eorum officium suum impendant: alioquin eodem officio perpetuo sint priuati. Item clerici non exhibeant huiusmodi pestilentibus ecclesiastica sacramenta: nec eleemosynas aut oblationes eorū accipiant: similiter Hospitalarii & Tēplarii, ac quilibet regulares; alioquin suo priuentur officio: ad quod nunquam restituantur absque indulto sedis apostolicæ speciali. Item quicumque tales præsumperint ecclesiasticæ tradere sepulturæ, vsque ad satisfactionem idoneam excommunicationis sententiæ se nouerint subiacere: nec absolutionis beneficium mereantur, nisi propriis manibus publice extumulent, & proiciant huiusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetuo careat sepultura. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ personæ liceat publice vel priuatim de fide catholica disputare, qui vero contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur. Item si quis hæreticos sciuerit, vel aliquos occulta conuenticula celebrantes, seu

Concil. Tom. 28.

Rr ij

a communi conuersatione fidelium vita & moribus diffidentes, eos studeat indicare confessori suo, vel alii per quem credat ad prælati sui notitiam peruenire: alioquin excommunicationis sententia percellatur. Filii autem hæreticorum, receptatorum, & defensorum eorum, vique ad secundam generationem ad nullum ecclesiasticum officium seu beneficium admittantur: quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Datum Viterbii VI. Idus Nouembris, pontificatus nostri anno IX.

EPISTOLA IX.

GREGORII PAPÆ IX.

AD PRIOREM FRATRVM ORDINIS PRÆDICATORVM
IN LOMBARDIA.

Prædicatores constituit executores suæ constitutionis
contra hæreticos editæ.

Gregorius episcopus seruus seruorum Dei dilecto filio priori provinciali fratrum ordinis Prædicatorum in Lombardia salutem & apostolicam benedictionem.

ILLE humani generis peruicax inimicus, omnium malorum incentor, quem de supremis ad ima superbia sua prostrauit, non contentus quod suæ fraudis nequitia hominem perduxit ad casum, ærumnis & miseriis applicandum, callide eum nititur pestiferis retibus irretire; astute sibi parans insidias ne resurgat, locum a quo ceciderat obtenturus. nouissime autem diebus istis, fidem nifus perfidia deprauare per ministros suos iniquitatis operarios, venena spargit mortifera; seditiose considerans quod familiaris hostis sit efficax ad nocendum, qui quasi dulcia præmittentes, cauda pungunt vt scorpio, in aureo tandem calice Babylonis virus pestilentia infusuri. Licet enim hæretici hæctenus diutius latitantes sicut cancer serperent in occulto, & velut vulpes latarentur vineam Domini sabaoth demoliri, iam tamen peccatis exigentibus, in aperto, quasi equi parati ad prælium, præsumunt manifeste insurgere contra eam, in quibusdam locis publice prædicando, quærentes in cibum simplices, & in prædam indoctos, ac illaqueare nihilo minus fideles quoslibet suis circumventionibus cupientes, facti magi-